

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τηρουμένων των προνοιών του Συντάγματος και των Νόμων και της νομολογίας, ο παρών Οδηγός Δικαστικής Συμπεριφοράς περιέχει βασικές κατευθυντήριες αρχές δικαστικής συμπεριφοράς προς ενίσχυση της Δικαστικής Ακεραιότητας. Οι αρχές αυτές προορίζονται για να παρέχουν καθοδήγηση και βοήθεια στους δικαστές (ο όρος περιλαμβάνει για πρακτικούς λόγους τόσο τους άνδρες όσο και τις γυναίκες που υπηρετούν στο δικαστικό σώμα) οι οποίοι διατηρούν την ευθύνη ως προς την απόφασή τους εάν μια συγκεκριμένη δραστηριότητα ή συμπεριφορά είναι κατάλληλη ή όχι. Συνεπώς ο παρών Οδηγός δεν αποτελεί κώδικα, ούτε περιέχει κανόνες εκτός όπου ρητώς αναφέρεται. Αντ' αυτού, περιέχει ένα αριθμό βασικών αρχών προς υποβοήθηση των δικαστών για να καταλήξουν στις δικές τους αποφάσεις. Σε περιπτώσεις δυσκολιών ή αβεβαιότητας, εντούτοις, οι δικαστές πρέπει να αναζητούν τη συμβουλή του Προέδρου του Δικαστηρίου στο οποίο υπηρετούν. Ο παρών Οδηγός προορίζεται επίσης ώστε να βοηθήσει τα μέλη της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας, τους δικηγόρους και την κοινωνία γενικά να έχουν καλύτερη αντίληψη και να υποστηρίξουν το δικαστικό σύστημα. Αυτές οι αρχές προϋποθέτουν ότι οι δικαστές είναι υπόλογοι για τη διαγωγή τους.

ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ

Ο δικαστής οφείλει να επιδεικνύει κατά πάντα χρόνο συμπεριφορά που αρμόζει στο λειτούργημά του.

1. ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

- 1.1 Ο δικαστής θα εξασκεί το λειτούργημά του στη βάση της αξιολόγησης των γεγονότων και σύμφωνα με την ευσυνείδητη κατανόηση του νόμου, χωρίς οποιεσδήποτε εξωγενείς επιρροές, παρακινήσεις, πιέσεις, απειλές ή παρεμβάσεις, άμεσες, ή έμμεσες, από οποιαδήποτε πλευρά ή για οποιοδήποτε λόγο.
- 1.2 Ο δικαστής είναι ανεξάρτητος σε σχέση με την κοινωνία γενικά και σε σχέση με τα συγκεκριμένα μέρη της διαφοράς που πρέπει να εκδικάσει.
- 1.3 Ο δικαστής όχι μόνο θα είναι απαλλαγμένος από ακατάλληλες διασυνδέσεις με, και επιρροή από, τα εκτελεστικά και νομοθετικά τμήματα της κυβέρνησης, αλλά πρέπει να φαίνεται επίσης σε ένα λογικό παρατηρητή να είναι απαλλαγμένος απ'αυτά.
- 1.4 Στην εκτέλεση των δικαστικών του καθηκόντων ο δικαστής θα είναι ανεξάρτητος από συναδέλφους του σε σχέση με αποφάσεις που είναι υποχρεωμένος να λάβει ανεξάρτητα.
- 1.5 Ο δικαστής θα ενθαρρύνει και θα διατηρεί διασφαλίσεις για την εκτέλεση των δικαστικών καθηκόντων για να διατηρεί και να ενισχύει τη θεσμική και λειτουργική ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος.

1.6 Ο δικαστής θα επιδεικνύει και θα προωθεί ψηλά επίπεδα δικαστικής διαγωγής για να ενισχύσει την δημόσια εμπιστοσύνη στο δικαστικό σύστημα που είναι θεμελιώδης για την διατήρηση της δικαστικής ανεξαρτησίας.

2. ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑ

2.1 Ο δικαστής θα εκτελεί τα δικαστικά καθήκοντα του, χωρίς εύνοια, μεροληψία ή προκατάληψη.

2.2 Ο δικαστής θα εξασφαλίζει ώστε η διαγωγή του, τόσο μέσα όσο και έξω από το δικαστήριο, διατηρεί και ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού, του νομικού επαγγέλματος και των διαδίκων για την αμεροληψία του και του δικαστικού συστήματος.

2.3 Ο δικαστής, στον βαθμό που είναι λογικό, θα συμπεριφέρεται έτσι ώστε να ελαχιστοποιεί τις περιπτώσεις στις οποίες θα είναι απαραίτητο για τον δικαστή να εξαιρεθεί από την ακρόαση ή την λήψη αποφάσεων για δικαστικές υποθέσεις.

2.4 Ο δικαστής δεν θα προβαίνει σε οποιοδήποτε σχόλιο ενόσω μια διαδικασία είναι ενώπιον, ή θα μπορούσε να τεθεί ενώπιον του, που λογικά θα μπορούσε να είναι αναμενόμενο να επηρεάσει το αποτέλεσμα μιας τέτοιας διαδικασίας ή να επηρεάσει δυσμενώς, εκδήλως το δίκαιο της διαδικασίας. Ούτε ο δικαστής θα κάνει οποιοδήποτε σχόλιο δημοσίως ή άλλως πως, που θα μπορούσε να επηρεάσει την δίκαιη δίκη οποιουδήποτε ατόμου ή θέματος.

2.5 Τηρουμένης της Δικαστικής Πρακτικής ημερομηνίας 17 Μαρτίου 1988, όπως αυτή τροποποιήθηκε, ο δικαστής, εφαρμόζοντας τις αρχές της νομολογίας αναφορικά με την πραγματική ή φαινομενική μεροληψία, θα προχωρεί σε εξαίρεση του εαυτού του από οποιαδήποτε διαδικασία στην οποία έχει κώλυμα να αποφασίσει την υπόθεση αμερόληπτα ή στην οποία μπορεί να φανεί σε ένα εύλογο παρατηρητή ότι έχει κώλυμα να αποφασίσει την υπόθεση αμερόληπτα. Τέτοιες διαδικασίες συμπεριλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται σε περιπτώσεις όπου

2.5.1 ο δικαστής έχει πραγματική μεροληψία ή προκατάληψη σχετικά με διάδικο ή προσωπική γνώση για αμφισβητούμενα αποδεικτικά γεγονότα που αφορούν τη διαδικασία,

2.5.2 ο δικαστής υπηρετούσε προηγουμένως ως δικηγόρος ή ήταν ουσιώδης μάρτυρας στην υπόθεση, ή

2.5.3 ο δικαστής, ή ένα μέλος της οικογένειάς του, έχει οικονομικό συμφέρον από το αποτέλεσμα της υπόθεσης.

3. ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

3.1 Ο δικαστής θα εξασφαλίζει ώστε η διαγωγή του δεν θα υπόκειται σε επίκριση, με κριτήριο την άποψη ενός λογικού παρατηρητή.

3.2 Η συμπεριφορά και η διαγωγή του δικαστή πρέπει να επιβεβαιώνει την εμπιστοσύνη του κοινού για την ακεραιότητα του δικαστικού συστήματος. Η δικαιοσύνη δεν πρέπει απλώς να απονέμεται αλλά θα πρέπει και να φαίνεται ότι απονέμεται.

4. ΟΡΘΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

- 4.1 Ο δικαστής θα αποφεύγει απρεπή συμπεριφορά όπως και συμπεριφορά που αντικειμενικά φαίνεται ως απρεπής σε όλες τις δραστηριότητες του.
- 4.2 Ως υποκείμενο συνεχούς λεπτομερούς δημοσίου ελέγχου, ο δικαστής πρέπει να αποδέχεται προσωπικούς περιορισμούς που θα μπορούσαν να θεωρηθούν φορτικοί από ένα κοινό πολίτη και πρέπει να το κάνει αυτό ελεύθερα και θεληματικά. Γενικά, ο δικαστής θα συμπεριφέρεται με τρόπο που συνάδει με την αξιοπρέπεια του δικαστικού λειτουργήματος.
- 4.3 Ο δικαστής, αναφορικά με τις προσωπικές του σχέσεις με άτομα τα οποία είναι μέλη του νομικού επαγγέλματος που εξασκούν το επάγγελμα τους στο δικαστήριο όπου υπηρετεί ο δικαστής, θα αποφεύγει καταστάσεις που θα μπορούσαν εύλογα να οδηγήσουν στην υποψία ή σε εικόνα φαινόμενης προσωποληψίας ή μεροληψίας.
- 4.4 Ο δικαστής δεν θα συμμετέχει στην εκδίκαση υπόθεσης στην οποία, εν γνώσει του, οποιοδήποτε μέλος της οικογένειας του δικαστή είναι συνδεδεμένο με την υπόθεση.
- 4.5 Ο δικαστής δεν θα επιτρέπει την χρήση της οικίας του από μέλος του νομικού επαγγέλματος για να δέχεται πελάτες ή άλλα μέλη του νομικού επαγγέλματος.

- 4.6 Ο δικαστής, όπως οποιοσδήποτε άλλος πολίτης, έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης, θρησκευτικής πίστης και το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι, αλλά κατά την άσκηση τέτοιων δικαιωμάτων θα πρέπει πάντοτε να συμπεριφέρεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να διατηρεί την αξιοπρέπεια του δικαστικού λειτουργήματος και την αμεροληψία και την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας.
- 4.7 Ο δικαστής δεν θα συμμετέχει στην εκδίκαση υπόθεσης στην οποία αυτός ή, εν γνώσει του, μέλος της οικογένειάς του έχει οποιοδήποτε σημαντικό οικονομικό συμφέρον στο αποτέλεσμα της υπόθεσης. Ο δικαστής θα πρέπει να τηρείται ενήμερος για τα προσωπικά και εμπιστευτικά οικονομικά συμφέροντα του και θα πρέπει να καταβάλλει εύλογες προσπάθειες ώστε να τηρείται ενήμερος για τα οικονομικά συμφέροντα μελών της οικογένειάς του δικαστή.
- 4.8 Ο δικαστής δεν θα επιτρέπει όπως η οικογένεια του δικαστή ή οι κοινωνικές ή άλλες σχέσεις του επηρεάσουν εσφαλμένα την δικαστική διαγωγή του και την κρίση του ως δικαστής.
- 4.9 Ο δικαστής δεν θα εκμεταλλεύεται ούτε θα επιτρέπει να τυγχάνει εκμετάλλευσης το κύρος της θέσης του για να προωθήσει τα ιδιωτικά του συμφέροντα, ή μέλους της οικογένειάς του ή οποιουδήποτε άλλου, ούτε θα μεταδίδει ή θα επιτρέπει σε άλλους να μεταδίδουν την εντύπωση ότι οποιοσδήποτε είναι σε ειδική θέση να τον επηρεάσει ανεπίτρεπτα στην εκτέλεση των δικαστικών του καθηκόντων.

- 4.10 Εμπιστευτικές πληροφορίες που αποκτούνται με την δικαστική ιδιότητα του δικαστή δεν θα χρησιμοποιούνται ή αποκαλύπτονται από τον δικαστή για οποιοδήποτε άλλο σκοπό που δεν σχετίζεται με τα δικαστικά του καθήκοντα.
- 4.11 Τηρουμένης της δέουσας εκτέλεσης των δικαστικών του καθηκόντων, ο δικαστής δύναται
- 4.11.1 να συγγράφει, να δίνει διαλέξεις και να συμμετέχει σε δραστηριότητες που αφορούν το νόμο, το νομικό σύστημα, την απονομή της δικαιοσύνης ή άλλα σχετικά θέματα.
  - 4.11.2 να εμφανίζεται σε δημόσια ακρόαση ενώπιον επισήμου σώματος που ασχολείται με θέματα που σχετίζονται με τον νόμο, το νομικό σύστημα, την απονομή της δικαιοσύνης ή άλλα σχετικά θέματα.
  - 4.11.3 να υπηρετεί ως μέλος επισήμου σώματος, ή επιτροπής ή συμβουλευτικού σώματος, αν τέτοια ιδιότητα μέλους δεν συγκρούεται με τα καθήκοντά του, την αμεροληψία και πολιτική ουδετερότητα ενός δικαστή, ή
  - 4.11.4 να ασχολείται με άλλες δραστηριότητες, αν τέτοιες δραστηριότητες δεν μειώνουν την αξιοπρέπεια του δικαστικού λειτουργήματος ή δεν επεμβαίνουν άλλως πως στην εκτέλεση των δικαστικών του καθηκόντων.

- 4.12 Ο δικαστής δεν θα εξασκεί το δικηγορικό επάγγελμα ενώ κατέχει δικαστικό αξίωμα.
- 4.13 Ο δικαστής μπορεί να ενταχθεί σε ενώσεις δικαστών και να συμμετέχει σε άλλες οργανώσεις, που αντιπροσωπεύουν τα συμφέροντα των δικαστών.
- 4.14 Ο δικαστής και μέλη της οικογένειας του δικαστή, ούτε θα ζητούν, ούτε θα δέχονται οποιοδήποτε δώρο, κληροδότημα, δάνειο ή χάρη σχετικά με οτιδήποτε έγινε ή θα γίνει ή παραλείφθηκε να γίνει από τον δικαστή σε σχέση με την εκτέλεση των δικαστικών του καθηκόντων.
- 4.15 Ο δικαστής δεν θα επιτρέπει εν γνώσει του, σε προσωπικό του δικαστηρίου ή άλλους οι οποίοι υπόκεινται στην επιρροή, καθοδήγηση ή εξουσία του δικαστή, να ζητήσουν, ή να δεχθούν, οποιοδήποτε δώρο, κληροδότημα, δάνειο ή χάρη σχετικά με οτιδήποτε έγινε ή θα γίνει ή παραλείφθηκε να γίνει σε σχέση με την εκτέλεση των δικαστικών του καθηκόντων.
- 4.16 Τηρουμένου οποιουδήποτε νόμου και οποιασδήποτε νομικής απαίτησης για δημόσια αποκάλυψη, ο δικαστής δύναται να λάβει συμβολικό δώρο, βραβείο ή όφελος, όπως θα είναι κατάλληλο για την περίπτωση που αυτό δίδεται, υπό την προϋπόθεση ότι ένα τέτοιο δώρο, βραβείο ή όφελος δεν θα μπορούσε εύλογα να εκληφθεί ότι αποσκοπούσε να τον επηρεάσει, στην άσκηση των δικαστικών του καθηκόντων ή άλλως πως να οδηγήσει σε φαινόμενη έλλειψη αμεροληψίας.

- 4.17 Ο δικαστής πρέπει να αποφεύγει να αποδέχεται προσκλήσεις από δικηγορικές ή άλλες εταιρείες, οίκους ή γραφεία, σε εκδηλώσεις που είναι δυνατόν να έχουν ή να δίδουν την εικόνα επαγγελματικής ή επικοινωνιακής προώθησης τέτοιας εταιρείας, οίκου ή γραφείου.

5. ΙΣΟΤΗΤΑ

- 5.1 Ο δικαστής οφείλει να είναι γνώστης και να αντιλαμβάνεται την κοινωνική ποικιλομορφία και τις διαφορές που προκύπτουν από διάφορους λόγους, συμπεριλαμβανομένων και μη αποκλεισμένων άλλων, της φυλής, χρώματος, φύλου, θρησκείας, εθνικής προέλευσης, κοινωνικής τάξης, ανικανότητας, ηλικίας, οικογενειακής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης και άλλων παρόμοιων αιτιών.
- 5.2 Ο δικαστής, κατά την εκτέλεση των δικαστικών του καθηκόντων, δεν θα εκδηλώνει, διά λόγων ή συμπεριφοράς, μεροληψία ή προκατάληψη προς οποιοδήποτε άτομο ή ομάδα επί τη βάση οποιουδήποτε «άσχετου λόγου».
- 5.3 Ο δικαστής θα εκτελεί τα δικαστικά του καθήκοντα με τη δέουσα κατανόηση για όλα τα πρόσωπα, όπως οι διάδικοι, οι μάρτυρες, οι δικηγόροι, το προσωπικό του δικαστηρίου και οι συνάδελφοι του δικαστές, χωρίς διαφοροποίηση επί τη βάση οποιουδήποτε «άσχετου λόγου», η οποία δεν σχετίζεται με τη δέουσα εκτέλεση τέτοιων καθηκόντων.

- 5.4 Ο δικαστής δεν θα επιτρέπει εν γνώσει του, όπως προσωπικό του δικαστηρίου ή άλλοι που υπόκεινται στην επιρροή, καθοδήγηση ή έλεγχο του δικαστή, προβαίνουν σε διαφοροποιήσεις μεταξύ εμπλεκόμενων προσώπων σε υπόθεση ενώπιον του δικαστή, επί τη βάση οποιουδήποτε «άσχετου λόγου».
- 5.5 Ο δικαστής θα απαιτεί από τους δικηγόρους, σε διαδικασίες ενώπιον του, όπως αποφεύγουν να εκδηλώνουν, διά λόγων ή συμπεριφοράς, μεροληψία ή προκατάληψη βασισμένη πάνω σε «άσχετους λόγους», εκτός εάν πρόκειται για κάποιο ζήτημα που είναι νομικώς σχετικό με τα επίδικα θέματα και μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο εύλογης άσκησης δικηγορίας.
- 5.6 Ως «άσχετοι λόγοι» για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου 5 θεωρούνται οι προαναφερόμενοι στο εδάφιο 5.1, ήτοι, η φυλή, το χρώμα, το φύλο, η θρησκεία, η εθνική προέλευση, η κοινωνική τάξη, η ανικανότητα, η ηλικία, η οικογενειακή κατάσταση, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η κοινωνική και οικονομική κατάσταση και άλλα παρόμοια αίτια.

6. ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

- 6.1 Τα δικαστικά καθήκοντα ενός δικαστή έχουν προτεραιότητα έναντι όλων των άλλων δραστηριοτήτων του.
- 6.2 Ο δικαστής οφείλει να αφιερώνει την επαγγελματική του δραστηριότητα στα δικαστικά του καθήκοντα, τα οποία συμπεριλαμβάνουν όχι μόνο την εκτέλεση των δικαστικών λειτουργιών και ευθυνών εντός του

δικαστηρίου και την λήψη αποφάσεων, αλλά και άλλα επίσης καθήκοντα σχετικά με το δικαστικό αξίωμα ή τη λειτουργία του δικαστηρίου.

- 6.3 Ο δικαστής θα λαμβάνει εύλογα μέτρα ώστε να διατηρεί και να ενισχύει τις γνώσεις, δεξιότητες και προσωπικές ικανότητες που είναι απαραίτητες για την δέουσα εκτέλεση των δικαστικών του καθηκόντων, αξιοποιώντας για τον σκοπό αυτό, την εκπαίδευση και τις άλλες δυνατότητες και διευκολύνσεις που πρέπει να είναι διαθέσιμες, υπό δικαστικό έλεγχο, στους δικαστές.
- 6.4 Ο δικαστής θα τηρείται ενήμερος για τις σχετικές εξελίξεις στο διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών συμβάσεων και άλλων εγγράφων που εγκαθιδρύουν τα πρότυπα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- 6.5 Ο δικαστής θα εκτελεί όλα τα δικαστικά του καθήκοντα, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης επιφυλαγμένων αποφάσεων, αποτελεσματικά, δίκαια και με εύλογη ταχύτητα.
- 6.6 Ο δικαστής θα διατηρεί τάξη και ευπρέπεια σε όλες τις διαδικασίες ενώπιον του δικαστηρίου και θα είναι υπομονετικός, αξιοπρεπής και ευγενής προς τους διαδίκους, μάρτυρες, δικηγόρους και άλλους με τους οποίους ασχολείται με επίσημη ιδιότητα. Ο δικαστής θα απαιτεί παρόμοια διαγωγή από τους δικηγόρους και από το προσωπικό του δικαστηρίου ή άλλα πρόσωπα που υπόκεινται στην επιρροή, καθοδήγηση ή έλεγχο του.

- 6.7 Ο δικαστής δεν θα εκδηλώνει ούτε θα εμπλέκεται σε διαγωγή ή συμπεριφορά που είναι ασύμβατη με την επιμελή εκτέλεση των δικαστικών του καθηκόντων.
7. Για την ερμηνεία και την καλύτερη εφαρμογή του παρόντος Οδηγού θα εφαρμόζονται τα Bangalore Principles of Judicial Conducts και οι σχετικές επί αυτών παρατηρήσεις (Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Conduct, UNODC, September 2007).

ΟΡΙΣΜΟΙ

Στον παρόντα Οδηγό, οι ακόλουθοι όροι έχουν την ακόλουθη έννοια:

«Η οικογένεια του δικαστή» συμπεριλαμβάνει τον/την σύζυγο, τα τέκνα, γαμπρό ή νύφη του δικαστή και οποιοδήποτε άλλο στενό συγγενή που διαμένει κάτω από την ίδια στέγη (household) του δικαστή.

«Σύζυγος του δικαστή» συμπεριλαμβάνει οικιακό εταίρο (domestic partner) του δικαστή ή οποιοδήποτε άλλο άτομο οποιουδήποτε φύλου, που τελεί σε στενή προσωπική σχέση με τον δικαστή.